

Theologia speculativa

LXIII

ppositū. Et inclinatio ad huc exēqndā dicit̄ sc̄ia. Nisi dicam? q̄ sc̄ia duo importat simul iudicium et affectiōem comitē. Si vō considerem? passiōes mortuas hui? appeti-
tus rōnalis. sic dicit̄ generali noīe appeti-
tus rōnalis affectius / v̄l affectio rōnalis
Si aut̄ fit respectu boni vel mali ut sic ap-
phensi p̄ rōem ip̄e appetit̄ dicit̄ occupisci-
bilis. Si vero illud bonū vel malū p̄sente
tur ut arduū irascibil' appellat̄. Quāuis
fm p̄m et sequaces hedue vires et concu-
piscibilis et irascibilis in sola sensualitate
p̄p̄e radicent̄. Sed Aug? et theologorū
aliter v̄sus habet.

Consideratio. xvi.

ponit appetitū animalē nō solū homini s̄z
et bestiis conuenire.

a Spec̄us animalis v̄l sensualē ē vis
anime affectiua apta moueri im-
mediate solū ab app̄hēsiōe sensi-
tua. Addita est dictio hec exclu-
siva solū ne nos v̄geat trouersia v̄trīqz
pbabilis. videlicz. En appetit̄ rōnal' pos-
sit immediate ex cognitōe sensitua solū mo-
ueri sicut pōt ex deliberatiōe rōis. Hūc q̄z
appetit̄ in irascibile et occupiscibile seccerni-
mus p̄ eas q̄ morū dicte sunt obiectales ra-
tōnes. Preter hunc appetitū qdā posuīs
se vident̄ sensum nature ad bonū v̄l malū.
saluantes q̄s m̄tos effect̄ mirabiles in
animantib⁹ respectu tal' vel fugē vel p̄secu-
tōnis qualismodi nō p̄t reddi causa ex ap-
p̄hēsiōe cognitōis sensualē. vt q̄ p̄sente ho-
ste et nō vīlo horrescut pili cū tremore quo-
dam. qd̄ ecōtra fit amico p̄sente. q̄ formica
puidens future hyemi ingētē farris cōpo-
nit aceruīz. et ita de plurib⁹ absqz numero.
Quid vō mirādū si corpora animalia ducāt̄ se-
cretis instinctib⁹ v̄l pulsib⁹ ad suos fines
qñ i corpib⁹ alijs min⁹ pfectis minusqz or-
ganizatis tot mirabiles ad suos fines cōsc̄
qndos naturales tract̄ iūenim?. imo plu-
rimi sunt rez variaz ad iūicē tales tract̄
q̄z finem ignoram⁹. vt ē tract̄ ferri ad ma-
gnētē. et mar⁹ ad lunā. et aliorū ad alia. Hūc
aut̄ sensū nature iā i omni re posuim⁹ q̄ alio
vocabulo lex nature v̄l incliatio naturalis.
v̄l directio intelligētē nō errātis p̄t noīari
Et nihil ab hac positōe dissentim⁹.

Tercia pars p̄cipa-
lis est ō lumiositate dictaz p̄fetiaz. a. xvij

Consideratōe v̄sc̄ ad. xxi. Ordine v̄o. xvij.

Consideratio. xvii

Ex iste potentie tres cognitiae **X**
et tres affectiue lumina qdā sunt
q̄ p̄ consideratōe lucis corpe faci-
li cognoscunt̄. Itaqz sol iste na-
turalis sicut i efficacia virtutis p̄stātor est ce-
teris corpib⁹ ita silitudinem maiore habz
cti spūalib⁹ et ad eoz cognitōem p̄gruenti-
ori manudentiē deducit. sicut dicit beat⁹
Dyonisi⁹ vlti. de cel. hierarchia. Est aut̄
sol illustratiū aliorū eoz. insup q̄ alterabi-
lia sunt calefactiū. q̄z duorū p̄portionabi-
lia gerit in se natura qlibz rōnal. qm̄ luctet
p̄ cognitiōem. et calefacit p̄ amoē. Qis pre-
terea effect̄ p̄sertim imanens pduct̄ a tali
natura rōnali. dici merec̄ lumen aliquod aut ra-
tiōe claritatis i cognitua. aut caliditatis i
affectiua. aut sil v̄trīqz. Nō enī forte p̄t̄
git repire cognitōe q̄ nō sit formalis aut v̄-
tualis qdā affectio. Sic affectio n̄ videtur
posse secerni qn̄ sit qdā expimēt̄ p̄gnitō.
qppeneutra effectū suū causat sine alia. q̄/
nia ad cognitōis causatōe potētia affecti-
ua. sicut ad affectōem generādā cognitua
concurrit. Effectus aut̄ sp̄ sue cause qdam
silūtido ē i imago. Sic p̄terea videm⁹ lu-
cē nō esse sine calore salē v̄tuali. Caliditas
qz lucis pductua regit. Rursus quād,
modū lux et calor mutuo se fortificat̄ qd̄ i
pductōe ignis facile ē aduertere. vbi calor
flamā et flāma calorē ingenerat. Nō aliter
existimādū ē v̄tutib⁹ istis cognitūis et af-
fectiūis qn̄ ex mutuo p̄cursu ordiato ad in-
uicē fit opatio et tāto maior atqz pfectior/
qnto vir̄ qlibet cū qlibet extiterit v̄nitior
Deniqz lux solis se diffudit disparit̄ pro-
varietate mediorū aliter in densitate aliter in
raritate aliter in medio p̄spicuo et diapho-
no et p̄p̄io. aliter i obscuro turbido et spissō
atqz nubiloso. Quā silz diffusionē variant
p̄pinqz atqz distātia. Multiplex qz ob-
staculoz dispositio nō vñā reddit lucis ra-
diantis imaginē sed p̄diuersitate inciden-
tiarū radiarū variata. Attēdam⁹ inter-
diminā lucē qdā p̄portionabili silūtide fo-
lem se cōicare nō tñ naturali necessitate s̄z
libalissima et ḡtuita charitate. his qdē cla-
rius his vō obscuri⁹. Dat enī se lucidi⁹ in-
telligentie qz rōi et v̄trīqz limpidi⁹ qz sensui
Exēplū sensibile ad h̄ manuduceādū ē. si di-
uersa v̄tra opposūrū radiis solaribus
mm 3

Tertia pars de mystica

Et p̄p̄inquiū et distās p̄ linea rectā in se
sunt et oculū nost̄. Cōstat in duo q̄libz spe
cula esse spaciū vbi lumen sol' alit' et aliēt in
spici posib;. Ita ut posteri lumen apparet q̄
dā vmbra v̄l' adumbratio si ad p̄cedēs cō
parat. Hoc ī cādelis disparitē lucētib; no
cturno tpe h̄ parietes iſpicim⁹ vbi lumen
vni⁹ alteri maiori collatu⁹ vmbra videt' si
certis obicib; sua lumina s̄il' fundi veteri
m⁹. Cōpatōes filēs de opatōe caloris fm
passa alit' et aliēt disposita aduertere facilecē.

Lōsideratio. viii.

sex potentiarū ostēdit capacitatē. s. multis
opiniōib; tā theologoz q̄s medicorū et phi
losophoz sensis sup̄ hanc clochtur.

v

Ex iste potētie nō solū lumia q̄dā
sunt. h̄ etiā q̄z lumīosaz illustra
tionū capaces inueniunt' ipas
speculis rōnabilitē cōparamus.
Primū ē oñdere q̄liter sex iste potētie ca
paces sint lumīosaz illustratiōnū. Et h̄ q̄
dē agem⁹ modo narratiōnō p̄supponentes
vitatē ab alijs. ¶ Fuerūt nō nulli q̄ diceret
deū q̄ est lux v̄a illustrare aīam nrāz p̄ seip
sum īmediate. nō solū actiue et efficiēter. h̄
erīa formalit' aut q̄si formalit'. Nam inqui
unt si cognitio crea ta hec p̄t. cur a cognitō
ne ī creata istō auferret? Presertim cū nullā
imperfētōez depēdētis subiectōis v̄l' ma
terial' ī hēsōis p̄p̄ h̄ in deo ponere p̄pel
lat. Hec positio q̄z ad vitalē q̄ndā īmutati
onē de genere cause formal' mag⁹ q̄s efficiē
tis/ hāc īmutādi maneriē īfert. dicūt ex cō
sequenti deū esse posse aīe rōnali cognitōz
īmo et volitōez/ et amorē et iusticiā/ nō tñ ī
mense/ sed p̄ capacitate q̄dā actiua seu vita
lit eleuabili eiusdē aīe rōnal'. ¶ Cōtra hanc
imaginatiōnē est parisien. articulus q̄s q̄s
Aluicēna et Algasel de b̄titudine intelligen
tiaz v̄si fuerit hui⁹ imaginatiōis doctores
fuisse. ¶ Hō defuerūt ali⁹ ponētes lumia q̄
dā creata alia a substātia aīe v̄luti q̄sdam
habit' innatos sibi esse inseparabiles ab ea
dem essentia aīe/ et q̄si ab eadē effluētia seu
nullulātia atq̄s germinātes. ¶ mirabit q̄s
pia si h̄ aliq̄ dixerūt cū fuerit antiq̄ celebris
opinio de potētis aīe intellectua et voliti
ua talis/ q̄ ipē sunt accidentia q̄dā ī eēntia
aīe radicata distincta q̄s ab ea. Nota est isu
per omnis opinio q̄ ī angēl' ponit species
omniū p̄creatas ad salutandū quō cogniti
one suā nō accipiūt a rebo nouā atq̄s mu

tabilē. Circa h̄ versat̄ trouersia ī plato
nicos et pipatēticos. dicēte aristotele pipa
tetico rū p̄ncipe/ q̄ aīa est tanq̄ tabula rasa
in q̄ nihil depictū ē r̄c. Platōe ecōtra dicē
te nost̄ addiscere nō esse nisi q̄dā remini
sci. q̄uis adhuc dictū istō ī diuersis varie
exponat. Una expositio tacta est despecie
bus p̄creatis/ quas platonici ī aīa nrā/ sic
nos in angelis posuisse v̄si sunt. Alijs ecō
tra certantib; frusta h̄mōi species ponit cū
aīa ipa sit imago oīm rez/ q̄ fm p̄uersiōem
ad has vel illas res actuat̄ in cognoscēdo
absq̄ noua cognitiōis alteri⁹ formatione.
quēadmodū speculū habēs ī se imagines
rez si esset virtus cognoscitua/ ipaz cogni
tiōem h̄mōi rez ī semet a semet accipe. aut
pp̄inq̄ri s̄ilitudine imagines tales si se co
gnoscerent et ī vñā rē p̄curreret. illa res per
hanc sui cognitōez eorū oīm q̄z ipa ē ima
go cognitōem obtineret. q̄zq̄ muratio d̄ n̄
cognoscēre in cognoscēs et ecōtra/ difficul
ter nō tñ oīno īprobabiliter esset saluabil'.
Huic silz imaginatiōi p̄tradicit p̄ficien. arti
cul⁹. ¶ Dicam⁹ deinde illō ī q̄ oēs fere cō
ueniūt. esse sc̄z cognitōes et affectōes acq̄li
ras/ tā actuales q̄s habituales/ illustrātes p̄
dictas sex potētias. q̄uis alitez et alit'. hā
cognitōnū alie sunt p̄plexae alie incōplexe.
q̄dam ī sola app̄hēsiōe. q̄dā ī assensu cōsi
stit/ et assensu nō p̄ua est diuersitas. Quī
dam sunt evidentes ex cognitōe sola termi
noz. ali⁹ p̄ experientiā. ali⁹ p̄ demōstratiōnē.
Quidā v̄o sunt īveniētēs. et taliū ali⁹ cer
ti/ ali⁹ incerti. h̄li⁹ causant̄ ex p̄babilitera
tionū sumptaz p̄ īrīsecas apparētias. ali⁹
p̄ extrīsecas. vt est autoritas dicētis. ¶ De
niq̄ magna ē diuersitas īter īradiatiōem
sensualem et rōnale. Sed et īter sensuales
irradiatiōes tam ab extrīseco q̄s ab intrīse
co distinctio multiplex īvenit. Silz ī af
fectiūis actib; vel habitib; assignabil' esz
varieras ad p̄dictos cognitōos acrus vel
habitus q̄z naturā affectiūi cōsequuntur.
¶ Postremo fides nrā quo ad h̄ ponit m̄b
tos habit'. et q̄nq̄ acrus īfusos ītrūtros
ī v̄traq̄s potentia cognitua et affectua/ q̄
rū p̄sentiali collustratiōe et virtuali quadaz
irradiatiōe sp̄ualiter illuminat̄ aīa nrā/ per
istos ad hoc p̄ illos ad illud. In nūero ta
lium sunt fides. spes. charitas. tres theolo
gice virtutes/ dona septē sp̄ūsc̄i/ p̄phetic
et reuelatiōes. et si qua sunt dona talia q̄ dī
vidit sp̄us vñ⁹ et multiplex/ dās vñicu⁹

Theologia speculativa

lxiii

put vult. Ex his itaq; p̄memorat̄ de su-
cep̄tō clūmios a z illūstratōnū p̄ has sex po-
tētias p̄spicuū fit sicut addebat q̄ ip̄as spe-
culis ratōnabiliter comparam̄.

Consideratio. xix.

p̄dictaꝝ potētiaꝝ suscep̄tōis purioris lumīo
sitatē cū aduersiōe exēplo sex spec̄lōꝝ et an-
gelorū cognitōem elucidat.

Ate. sex potētias p̄noīatas q̄n
to aliq̄ fuerit purior et luminosior
tā ex se q̄ ex adiūcta illumīatōne
tāto fit ad theologīā mysticā ap-
tior. Hāc aptitudinē i p̄dictis potētis
ad theologīā mysticā intelligim̄ v̄l forma
liter in se suscep̄tūc. sic intelligentia capit
ēa v̄l mīsterialit̄ et quodāmodo dispositi-
ue. sicut sensus ad eadē p̄disponit. qua p̄si-
deratō h̄ modo exposita/nos ip̄am ex p̄ce-
dente p̄ silitudinē in spec̄l materialib⁹
manifestam̄. Sint itaq; sex specula sibi⁹
vicem catenata et respiciētia se mutuo ordi-
nata ad lumen calore solis suspiciendū fm
ppinqu⁹ et remot⁹ nūc a supiori nūc ab
inferiori. Cōstat q̄ speculū q̄dib⁹ quanto
erit puri⁹ in se et luminosi⁹ ab extrīseco/tan-
to erit apti⁹ ad opatōem suā et alioꝝ intan-
tuꝝ q̄ ex mutua actōe et reactōe fiat splendi-
di⁹ quodlibet ex illis nisi aliō obstiterit. I-
mo ex obinatōne varia poterit effectus ali-
q̄o v̄tputa imago v̄l color resultare. q̄ abs-
q̄ cursu tali nequaꝝ apparceret. Vigilan-
ter dicim⁹ nisi aliō obstiterit. qm̄ speculuz
quod esz soli ppinqu⁹ tanta radiatōe eius
dem solis pfundi possz a supiori q̄ ip̄e acti-
ones alioꝝ speculoꝝ ab infimis nō tā pro-
tūc illuminarent q̄ obūbraret. Idē dicim⁹
de intelligentia dñi a supiorib⁹ suā luce ca-
pit. q̄ tunc subobscuroꝝ aliquā redderet ex
conversiōe ei⁹ ad potētias collucētes inferi-
us. q̄uis i hoc diuersificent̄ spec̄la materi-
alia et sp̄uālia. qm̄ sp̄uālia duas facies ha-
bēt p̄s̄ertim ea q̄ nō vtunē organis corpali-
bus. Quoꝝ speculoꝝ sp̄uāliū tanta p̄t esse
virtus tal' vigor et cōsolidatio / q̄ parit ex
equo sine detrimēto a supiori poterunt et i
feriori p̄t lumīa sua suscipe / et tenere susce-
pta. Hoc manifestū ē in angelis et alijs cō-
firmatis. q̄ s̄l' equē cognoscit̄ tpalīa et eter-
na. quoꝝ tenuē silitudinē et imitatōne ge-
runt aliq̄ ex viatorib⁹ ex speciali grā / et ve-
hemēti habituatōne / vt inferius dñ duce-
mōstrabimus.

Consideratio. xx.
ostendit corruptōem illarū sex potentiaꝝ et
causam q̄ potuerūt reformari.

Specula materialia sicut multo-
ties deformant̄ et inficiunt̄ et cor-
rūpunt̄ in suis actōib⁹ debitis.
q̄nq̄ ab extrīseco / q̄nq̄ ab intrī/
seco / nō minus incidit deformitas et infe-
ctio in speculis sp̄uālib⁹ sex potētiaꝝ / q̄ruꝝ
tres sunt cognitiue. affectiue pari numero
¶ Expiētia etiā sine silitudine docet nos
q̄ sepe turpia fantasmata / et errores / et fede
rep̄sentatōes obiectales. Lōcupiscētie pre-
tereā et passiōes sordide tetricae horride tā-
q̄s fumi qdā caliginosi v̄l infecti et veneno-
si / aīas nrās obnubilat̄ fedat̄ atq̄s p̄macu-
lant. Presertim i p̄maria et nouella talium
app̄hēsōe velut in pueris. Deniq̄ generalē
et inelicitib⁹ sordidatio talis puenit ab ori-
ginali mac̄la / que aīam nrām cū omnibus
potētis suis / ad hāc misabilē traduxit ag-
grauatōem / vt e celestib⁹ ad terrena / et ab in-
telligibilitate ad brutalitatē demersa plore-
tur. Hō (inqt. pp̄ha) cū in honore esset non
intellexit / p̄parat̄ est iūmētis insipietib⁹ / et
siliis fact⁹ est illis. Et insignis poeta. Ter-
reniq̄ hebetat̄ artus moribūdāq̄ mēbra.
Hihilomin⁹ ab istis emergere et sursuꝝ eni-
ti hoc virt⁹ h̄ labor est. vt cū ap̄lo nrā con-
uersatio sit i cel. cōrra exclamatōem satirici
dissentis. O curue i terris aīe et celestīū ma-
nes. In h̄ p̄cipue p̄sat̄ ipa cui⁹ naturā inq̄
rim⁹ theologīā mysticā / quā p̄ penitētiaꝝ et
credulitatē euangēliū adipisci et nō alie fas
habemus / sicut restat ostendendū.

Quarta pars p̄cī
cipalis agit de cōtemplatōne meditatōe et
cōgitatōe usq; ad. xxvi. cōsideratiōz. Ordī-
ne vo. xxi. p̄sideratio describit actōes potē-
tiaꝝ sub generali diuīsione.

v Noticia clarior̄ theologie my-
stice possit haberi / p̄dest inq̄rere
quidditatē etēplatōis. Si qui
platio est in vi intelligētie cognitīa. ita in
vi synderīs affectiua reponit mystica the-
ologīa. put̄ infra dño illuminātē docere co-
nabimur. Superst̄ igī recto ordīe vt post
q̄s d̄scribere studiūm⁹ vires cognosciūas
in hoīe. et distinguit̄ in genere tres virtutes
cognosciūas. sc̄z imaginatōez / rōem et in-
mm 4